

Slovenci (dr. Vončina, J. Gnejzda, T. Zupan, i jaz), spregovoril je blagi gospod očitno:

»Vedno hvalim Boga, da me je bil na Slovensko poslal. Našel sem ondi toliko prijatlov, vžil toliko dobrega, da tega nikoli pozabil ne bom, in nikdar bi jest iz Ljubljane, iz Kranjske ne bil šel, ko bi meni ne bilo zavoljo moje družine in rodbine. Praga — se vé — je pa le Praga« (Vid. Zg. Danic. l. 1863 str. 224.)

Skoraj enako pisal mi je iz Prage 16. marca l. 1865, kjer o sebi in svojih, pa o dražih prijateljih na Kranjskem pravi: *„Die lebhaften Erinnerungen an das liebe Krain und Laibach sind für uns immer höchst angenehm; allein Feste unserer theuersten, bewährten Freunde begehen wir immer mit gesteigerten Gefühlen der Freude und Dankbarkeit u. s. w.“* — »Zvest prijatelj je močna bramba; in kdor ga je našel, našel je zaklad. Z zvestim prijateljom se nič ne meri, teža zlatá in srebrá ni nič vredna proti ceni njegove zvestobe. Zvest prijatelj je zdravilo življenja in neumerljivosti; in kateri se Boga boje, ga najdejo.« (Sir. 6, 14—16.) — Iz vsega tega je razvidno, da je pobožno res bilo prijateljstvo Nečáskovo, kajti je raslo čim dalje tem bolje, kar poleg Herderja pomenljivo opéva verli naš Cegnar:

Kakor dopoldanska senca
Je prijateljstvo hudobnih;
Vsako uro se pomanjša,
Pa prijateljstvo pobožnih
Rase kot večerna senca,
Da življenja solnce vgasne.

Spomini na Dunaj in okolico.

Posnel po svojem dnevniku Josip Levičnik, ljudski učitelj.

(Dalje.)

Moje načelo:

Kar lepega vidiš, hvalevrednega ališiš, koristnega akusiš, zapiši! — Po tej poti otmeš marsikaj pozabljivosti, in postaviš hkrati sam sebi stalni spominke po prisloviel latinaki: *„Littera scripta manet“*, ali po našem: *„Zapisana čerka ostane“*.

Zdaj naj povem še kaj malega o dunajskih vozniških. Ne bom govoril o krasnih cesarsko-dvornih „ekvipažah“, tudi ne o onih dragocenih vozeh, ki prepeljavajo dunajske milijonarje in višjo gospodo sem ter tje, ampak o tako zvanih „fiakarjih“ in „omnibusih“ naj o kratkem nekoliko omenim. „Fiakarjev“, ki so nastavljeni na raznih krajih za prepeljavanje posamesnih ljudi, je od sile veliko. Oni imajo strogo odmerjene takse, koliko smejo zahtevati za določeni čas ali za določeno daljavo; toda ptujcem pogosto to ni dovolj natančno znano, in če prideš kakemu zvitemu tičku

v roke, te dobro osmuče. Sploh inostrancem ni varno, voziti se z fiakerji, t. j. takim ne, ki si niso „z financministrom dobri!“ Nasprotno pa so za Dunaj posebno velika dobrota brezštevni omnibusi in tudi železnice, po katerih vozijo s konji. Za 10 do 15, k večjem za 20 soldov se more človek peljati tako dáljo, da bi potreboval peš úro hodá in še več, ter si bi kmalo pri obuvalu več škodoval, kakor se vozniku plača. Konjske železnice imajo natančno določene postaje, kjer se ustavljajo, in kjer morejo ljudje vùn ali noter. V velikanski vagón (pár konj vleče le po 1 vagon) se vtepe včasih ljudi malo manj, kot zelja v kad. Nekoliko jih more sedeti, večina pa mora stati. O velikih gnječah je zlasti treba v teh vozovih paziti dobro na denarno listnico, žepno uro in sploh na reči, ki so takim všeč, ki ne umejo dobro ločiti „moje in tvoje“. Dunaj ima namreč mnogo tacihi ljudi obojega spola, in včasih še, ako bi se sodilo po obleki, celo oseb odličnih stanov, kateri pa 4. prošnjo „Oče naša“ (daj nam danes vsakdanji kruh!) prav čudno tolmačijo. Bolje mimo konjskih železnic se je skoraj voziti v „omnibusih“, v katerih se vsaj lahko prijetno sedi, in se tudi na vsakem povoljnem kraji lahko izstopi. Napravljen je namreč v vsakem teh vozov zvonček, s katerim se dá vozniku znamenje, da konje ustavi in se more iz vozá. Tako so na železničnih vagonih, kakor tudi na omnibusih od zunaj napisani kraji, kam se z njim more peljati. Napisi so tako razločno napravljeni, da se to iz zmerne daljave lahko bere. Ta čast se po eni strani vsem dunajskim voznikom more dati, da jako urno voziti znajo; — zato pa tudi nasprotno ni dobro — njihovim konjem. „Teci! ali pa pogini!“ to je menda osoda fiakarskih živinčet. Po drugi strani pa je za občinstvo, ki peš hodi po svojih opravilih, treba posebno paziti, da po prehitri vožnji ne pride kdo v kako nesrečo, kar se le prepogosto pripeti. O tej zadevi bi bilo človeku na Dunaji skoraj oči treba spredaj in zadek. —

Za prepeljevanje teže imajo po mestu in v okolici tako velike, močne in posebno dobro rejene konje, kakoršni se redko kje vidijo; nasprot pa je voz z vpreženimi voli celo s kravami malo drugač, kot bela vrana. Ne vem, ali te živali preveč varujejo, ali pa se zramujejo z njimi vozariti. Poslednje se vendar komaj more misliti, sicer bi ne vpregali pogostno celo — psov. „Kaj psov?!“ in na Dunaji s psi „furajo?“ bi vtegnil kdo začudjeno zaklicati. Dá, dragi moji! prav nič nenavadnega ni videti ondi vpreženega kužeja, in marskateri vleče tako težo, da se je prav čuditi. Ptujcem zlasti iz naših krajev se to spričetka čudno vidi, pa, kaj se hoče? Tudi v tem se toraj vresničuje pregovor: „Vsaki kraj ima svoje navade!“

24. dan septembra. (Sklep ukov v politehniko. Poslovilo g. g. profesorjev. Zadnje poslovilo s součenci. Popoldan zadnjega dneva. Odhod iz Dunaja.) Današnji dopoldan

skončali smo sedem-tedenski gospodarski kurz, in o sklepu prejeli ministerialna spričala. Za lepe denarje bi ne dal ukov, katere sem skoz ta čas slušal in po njih napotjen bil na marsikako vednost, katera bi mi bila brez tega šolanja, berž ko ne, za vselej prikrita ostala. (Naj bo zatoraj tu javna hvala izrečena vsem, ki so mi k sprejetju v kurz pripomogli, osobito pa blagorodnemu gosp. dr. Jan. Bleiweis-u, ker brez njega bi bil javoljne kdaj videl znotranjo stran Dunajske politehnike.) Gospodje profesorji so se ob skončanju svojih predmetov tako ginljivo od nas poslovljali, kakor da bi bili Bog zna koliko let z nami skupaj v lepi zlogi in edinosti živeli. Lastni očetje bi se mende ne bili lepšej mogli od nas ločiti. Videlo se je, da gredo blagim verlim gospodom besede resnično od serca; poznati pa je bilo do malega na obličji vsih učiteljev, da tudi njim so segale mile besede globoko do serc; celo skrivni svitli solzni biseri zapaziti so bili v marsikakem očesu. Nič manj ginljivo je bilo poslovalo pred politehniko, ko smo si zvesti prijatli podajali desnice, ter si zadnjikrat gledali iz obličja v obličje. Le preglasno nam je namreč govoril serčni čut, da z večino vidimo se zadnjikrat v življenji. Ko bi avstrijski národi hotli posnemati lepo slogo, ki je objemala nas l. 1869 na Dunaji zbrane učitelje, kako prijetno in srečno bi bilo pač živeti v naši lepi carevini. Došli od severja, juga in zapada zastopali smo razun Madjarov (ki so imeli nekje na Ogerskem lastni gospodarstveni kurz) vse avstrijske narode, pa ni je bilo nikdar disharmonije med nami, razun tiste, katere sta vzrokovala dva ohola mladiča iz med Slovencev... (*toda, čemu vleči stare reči na dan, za katere se sedaj nihče ne briga! Zanimivo je to samo v psihologičnem oziru: odpadnik dela povsod zbrige in si ostane žmirom in povsodi enak. Vred.*)

Dopisi in novice.

— *Odgovor na prijateljski dopis zastran risarskega nauka po „Tretavu“.* V štev. 2. letošnjega »Tovariša« smo prinesli recenzijo o knjigi »Der kleine Zeichner von F. W. Tretau«. Da smo jo priporočili gg. tovarišem, storili smo iz mnogih uzrokov, in sicer: 1. da bi se risanje bolj gojilo v ljudski šoli, 2. da bi večina gg. učiteljev inštrukcijo dné 6. maja 1874 o risanju v jednem smislu razumevala, 3. da bi nauk enakomerno razkladali in 4. postavni smoter dosegli in to po navodu, katerega celó ministerstvo za porabo priporoča in katerega je tudi svetovna razstava obdarovala. Kdor toraj v smislu ministerskih priporočil dela, sme preverjen biti, da hodi po poti, ki je nihče kárati ne more, ako bi bil tudi boljših misli in ved, od Tretava. — Po vsem tem pa nočemo reči, da je Tretau sveto pismo. Kdor kaj več zna, sme tudi to svoji deci prodati; kdor si upa z drugimi sredstvi učni smoter doseči, mu tudi ni zabranjeno, teh poslužiti se. Tudi več, kakor Tretau kaže, se sme v ljudski šoli storiti. Ravno tako ni prepovedano, risalno gradivo bolj mikavno razvijati, kakor ga Tretau.